
BALKAN RULETİ: BOSNA'DA DEVLET BAŞKANLIĞI, PARLAMENTO VE KANTONLARDA SEÇİM

-

05.10.2018

Euro News (5 Ekim 2018)

Avrupa'nın en karmaşık siyasi sistemine sahip Bosna Hersek'te devletin en üst makamı Devlet Başkanlığı Konseyi'nin Boşnak, Sırp ve Hırvat temsilcileriyle Parlamento üyelerini belirleyecek seçimler 7 Ekim Pazar günü yapılacaktır.

Seçimlerde iki yarı - özerk bölge, nüfusun çoğunluğunu müslüman Boşnaklar ile Hırvatların oluşturduğu Bosna Hersek Federasyonu (Federacija Bosna i Hercegovina -FBiH) ve Bosna Sırp Cumhuriyeti (Republika Srpska - RS) ile Bosna Hersek Federasyonu içindeki 10 kantonda da Parlamento üyeleri belirlenecek.

Devlet Başkanlığı Konseyi için kimler yarışıyor kimler favori?

Devlet Başkanlığı Konseyi'nin Boşnak, Hırvat ve Sırlardan oluşacak birer kişilik üyeliği için 6 Boşnak, 5 Hırvat, 4 Sırp olmak üzere 15 aday yarışıyor.

Sırp adaylar arasında Konsey'in mevcut üyesi Mladen İvaniç'in başında olduğu koalisyon ile Bosnalı Sırp milliyetçi kesimin oylarına talip Milorad Dodik öne çıkıyor. Dodik, Sırp bölgesinin daha fazla özerklik kazanması yanlısı bir kampanya yürütüyor.

Bosnalı Hırvatların milliyetçilik konusunda Dodik'le yarışan rakibi ise Hırvatların Bosna'da ayrı bir bağımsız yönetimini savunan Dragan Covic. Hırvat Demokrat Birliği lideri ve Bosna-Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi'nin mevcut Hırvat üyesi olan Dragan Çoviç, sadece Bosnalı Hırvatları bir araya getiren bazı küçük partilerle kendi partisinin oluşturduğu koalisyonu liderlik ediyor.

Milliyetçilik karşıtı görüşleri ile bilinen Zeljko Komsic Covic'in rakipleri arasındaki en güçlü isimlerden.

Boşnak adaylar arasında Sefik Dzaferovic ve Fahrudin Radoncic öne çıkıyor

Boşnakların ise iki aday arasından Sefik Dzaferovic (Demokratik Eylem Partisi-SDA), Fahrudin Radoncic (Daha İyi Gelecek Birliği-SBB) arasında bir tercihte bulunması bekleniyor.

Dzaferovic Devlet Başkanlığı Konseyi'nde farklı dönemlerde Boşnak temsilcisi olarak bulunan ve Anayasa'nın bu görev için öngördüğü süre dolduğu için ayrılmak zorunda kalan Bakir Izetbegovic

ile aynı partiden.

Hakkında Boşnak Berlusconi nitelemeleri yapılan ülkenin en büyük gazete ve televizyon kanalının sahibi Radoncic'in ise yolsuzluk iddialarıyla suçlanması dezavantajı olarak görülüyor.

Bosna Hersek Seçim Komisyonu (CIK) rakamlarına göre Bosna Hersek Federasyonu'nda kayıtlı 2 milyon 92 bin seçmen bulunuyor.

Bu seçmenler Devlet Başkanlığı Konseyi'nin Boşnak ve Hırvat adayları ile Bosna Hersek Parlamentosu, yarı - özerk Bosna Hersek Federasyonu'nun Parlamentosu ve bu federasyonda yer alan 10 kantondaki parlamentolar için aday olan isimlere oy verebilecek.

Yine benzer şekilde Bosna Sırp Cumhuriyeti'nde kayıtlı olan 1 milyon 260 bin seçmen de Konsey'in Sırp üyeliği için aday olan isimlerin yanı sıra Bosna Hersek Parlamentosu ve yarı - özerk Sırp Cumhuriyeti Parlamentosu üyeliği için aday olanları oylayabilecek.

Seçimlere 67 siyasi parti katılıyor, 3.5 milyon seçmen oy kullanacak

Bosna'da kimi yorumcularca Balkan Ruleti olarak adlandırılan 7 Ekim seçimlerine toplam 67 siyasi parti katılacak. 3 milyon 352 bin seçmen devlet, yarı -özerk yönetimler ile kantonlardaki 518 koltuk için yarışan 7 bin 488 adayı oylayacak.

Yurt dışında kayıtlı 77 bin 814 seçmen de posta yolu ile ya da Bosna Hersek'in diplomatik temsilciliklerinde kurulacak sandıklarda oylarını kullanabilecek.

Bosna'da devlet sistemi nasıl işliyor ve neden bu kadar karmaşık?

Bosna Hersek'teki yönetim sisteminin çok organlı yapısı 1992 ile 1995 yılları arasında birbiri ile savaşıyan Sırp, Boşnak ve Hırvatların "kurucu halklar" olarak belirlendiği 1995 tarihli Dayton Anlaşması'na dayanıyor.

Bosna Hersek, 29 Şubat-1 Mart 1992'de yapılan referandum ile eski Yugoslavya'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etti. Bosna Hersek içindeki Sırpların çoğunun boykot ettiği referanduma katılanların yüzde 99,44'ü bağımsızlık için "evet" dedi.

Ancak bağımsızlık ilanının akabinde Sırpların kontrolündeki Yugoslav ordusunun ve istihbarat birimlerinin silahlandığı Bosnalı Sırp, Müslüman Boşnaklara yönelik etnik temizlik ve katliamlar başladı. Toplama kamplarında esir tutulan Boşnaklar, işkencelere maruz kaldı, tecavüze uğradı ve katledildi. Avrupa'nın orta yerinde 3,5 yıl süren ve çok sayıda katliam, soykırım, insanlık suçlarının işlendiği bir savaş yaşandı.

Dayton Anlaşması'nın ardından yapılan Anayasa üç başlı yapı ortaya çıkardı

Savaş, ABD'nin Ohio eyaletindeki Dayton Hava Üssü'nde 21 Kasım 1995'te Dayton Barış Antlaşması'nın imzalanmasıyla sona erdi. Ancak bu anlaşma silahları susturmasına rağmen ülkeye karmaşık bir siyasi yapı getirdi.

Bu anlaşmayla yazılan Bosna Hersek'in yeni anayasasındaki "üç başlı" yapı, Bosna Hersek'i, her kantonun, yarı - özerk bölgenin ve devletin ayrı hükümetlerinin olduğu dünyanın en karmaşık siyasi sistemine sahip ülkelerden biri haline getirdi. Üstelik devletin en üst makamı olan Devlet Başkanlığı Konseyi dışında ülkede ayrıca devlet başkanını dahi görevden alma yetkisi bulunan yabancı bir "Yüksek Temsilci" de bulunuyor.

<https://tr.euronews.com/2018/10/05/balkan-ruleti-bosna-da-devlet-baskanligi-parlamento-ve-kantonlarda-secim>

Kaynak/Source: